

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De judiciis & judicialibus. Hoc est de Sententia & re judicata, Executione, Attentatis, Judice, Notario, Advocatis, Procuratoribus, Expensis, & aliis ad materiam judiciorum. Pars II. Relatio Romanæ Curix forensis, ejusque Tribunalium, & Congregationum

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

XXIII. De Congregatione propagandæ Fidei, pluribusque aliis ecclesiasticis, vel spiritualibus Congregationibus; putà, Ceremonialis; Indulgentiarum; Reliquiarum, & similium; Et de Congregatione ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74090)

- erecta fuit, adimpletus esset, ideoque eam resolvi, vel cessare debere, aliquorum opinio esset; Attamen continuavit, & continuat (quamvis tamen raro habeatur, Job contingentias circa idem); Vel scilicet, quod supplicantiibus, praesertim populis & communitatibus, atque aliquam supplicationem officentibus, seu ex alio iusto motivo, ex pontificio oraculo, aliqui Conventus suppressi reintegrari solent, in illis praesertim exiguis oppidis, vel castris, in quibus ille Conventus Regularium esset unicus cum expediat, quod ultra parochum & clericos seculares, aliqui ad sint Regulares, qui ministrent quoque divina & Sacramenta, illud praesertim penitentia, ex rationibus, quae alias occasione novae fundatoris Conventus in Regularium sede insinuatur *id est tit. de Regular. disc. 31.* Sive est converso, quod expediat aliquem Conventum tunc non suppressum suppressum, ob inconvenienti, quae praxis doceat, ab eius existentia resultare, cum similibus contingentis, quae examinare expedit; Puta instantibus locorum Ordinariis, vel aliis, ad quos pertinet, circa variationem applicationis bonorum, ac reddituum huiusmodi Conventuum suppressorum, quia nempe tempus doceat magis expedire, ut uni potius quam alteri operi applicatio congruat.
- 6 Speciem Tribunalis contentiosi circa illa prima tempora suppressionis, ista Congregatio habuit (pro stylo tamen extrajudiciali & summario pluries insinuato aliarum Congregationum,) quod scilicet Communitates vel locorum Domini, qui pro Conventuum, vel Domorum regularium fundatione, bona elargiti fuerunt praetensionem excitarunt, ut tanquam ex cessante causa, concessio evanescere debuisset, ac propterea bona donata ad eos reverti; Verum ex auditu non fuerunt, praeterquam in Casibus, in quibus expressum pactum resolutivum assisteret. *tit. de donation. disc. 12. & seqq.*

DISCURSUS XXIII.

De Congregatione propagandae Fidei, pluribusque aliis ecclesiasticis, vel spiritualibus Congregationibus; puta, Ceremonialis, Indulgentiarum, Reliquiarum, & similibus; Et de Congregatione Consistoriali, remissive.

SUMMARIVM.

- 1 **Q**uomodo antiquitus haec memoriae propaganda vel conservanda fidei ageretur.
- 2 De eodem.
- 3 De introductione, & propagatione fidei in novo Orbe.
- 4 De erectione huius Congregationis propagandae fidei.
- 5 De erectione Collegii eiusdem propagandae fidei, eiusque instituto.
- 6 In quo consistat munus huius Congregationis.

- 7 An, & quas controversias contentiosas tractet, & decidat inter Missionarios, & alios.
- 8 De aliis causis prophanis, quas cognoscit.
- 9 In qua die, & quando teneatur.
- 10 Quando aliquando fiat coram Papa, & quare.
- 11 Remet typum pro impressione librorum in omnibus linguis.
- 12 De aliis Congregationibus, puta Indulgentiarum, & Reliquiarum, & similibus.
- 13 De Congregationibus, quae cessare solent, cessante causa.
- 14 De Congregatione Hierosolymitana Religionis.
- 15 De Congregatione Consistoriali remissive.

Quemadmodum ab initio nascentis Ecclesiae, Summus Pontifex Romanus eiusque Curia, semper studuit, ac invigilavit, super Catholicae fidei conservatione, eam praeservando, seu respectivè restituendo, adversus haeticam, vel schismaticam labem, & paganam superstitionem; Non tamen, quindecim saeculorum spatio, usque ad Pontificatum Pauli III. formale Tribunal collegiatum, seu Cardinalitia Congregatio desuper erecta fuit. Sed ipse Pontifex, cum opera & adiutorio Episcoporum, aliorumque localium Inquisitorum, ac zelantium, & piorum operariorum, eas partes explevit, iuxta seriem in universalis Inquisitionis, vel Sancti Officii Congregationis relatione recensitam. *supra disc. 14.*

Ita pariter ab ipso initio, sub magis diris, & crudelibus persecutionibus tyrannorum, & infidelium, idem Pontifex, eiusque Curia, dictae fidei propagationi semper studuit, mediante pariter opera Episcoporum, & praedicatorum aliorumque operantium in vinea Domini, cumque praesertim in XIV. saeculo, seu nostrae memoriae ignota, per navigationem maris Oceani detecta essent partes, vel regiones, quae sub vocabulo Indiarum, vel novi Orbis, sive sub quarta partis orbis Americae, nomine nuncupantur; Idem Pontifex sollicitus fuit eò transmittere plures missionarios, ex diversis Religionibus, unde propterea ad instar ipsius primitivae Ecclesiae post Christi Ascensionem, in hac nova Mundi parte, cum tot martyrum sanguine, Ecclesia plantata, & irrigata est, jam incipiens producere Paradyfi Rosas, aliosque flores, quamvis Ecclesiae iudicio adhuc non detectos, sicuti prima Rosa jam detecta est.

Nostra verò aetate, sub Gregorio XV. cuiusdam pii, ac religiosi viri generosa dispositione, occasionem ad id praesentem; Ad instar dictae alterius Congregationis, quae super jam exorta fidei conservatione, & expurgatione, antecedenti saeculo erecta fuerat ista Congregatio, ex Cardinalium competentium numero vario, aliarumque Praelatorum, ac inferioris ordinis officialium mixtura, erecta fuit; Ex Secretario scilicet Praelato, Ex Assessore Sancti Officii; Ex uno Prothonotario Apostolico; Et aliquibus aliis Praelatis, eique propagandae Fidei nomen attributum; Deindeque sub Urbano VIII. (Dei gratia) hoc pio, & commendabili opere nimium crescente, ad instar Collegiorum, quae pro Graecis, ac Germanis, & Anglis, aliisque nationibus, quae haetica, vel schymatica labe infectae sint, & quae sub Gregorio XIII. aliisque Pontificibus erecta fuere, cum magno, & conspicuo officio, ad

ad formam Infule: ad radices Pincii montis, erectum fuit Collegium, cui pariter idem genericum nomen, propagandæ fidei attributum est: ut ibi educari, sacrisque literis, ac sana doctrina catholica, imbui valeant adolescenterum illarum partium, qui ad catholicam fidem conversi fuerint, ad hoc ut in eisdem partibus idonei operarii & propagatores esse valeant. Ac etiam, ut missionarii, qui ab eisdem partibus regredientes, Romanam Curiam adeunt, ut summum Pontificem, ipsamque Congregationem melius informare valeant, oportunaque suggerere media eiusdem propagationis, in præfato collegio habitationem, ac victum, pro Congregationis arbitrio recipiant.

6 Huius itaque Congregationis munus est, propagationis fidei operarios, quibus Missionariorum nomen tribuitur, dirigere, ac transmittere, & distribuere per regiones, ut ex personarum vel Religionum qualitate opportunum reputetur, eisdemque necessarios sumptus, ex ipsius operis peculio, à priorum oblationibus conflato, aliisque piis elemosynis, & subventionibus, suppeditare; Consulendo etiam Summo Pontifici seu proponendo, ut ex dictis Missionariis huic operi addictis, aliquos præficiat, Episcopos, vel Archiepiscopos, ac respectivè provinciarum, vel regionum Vicarios Apostolicos; Unde propterea utramque æconomiam spiritualem & temporalem potius quam forenses seu jurisdictionales partes, ista Congregatio administrare videtur.

7 Adhuc tamen, ad instar præsertim Congregationis Regularium, ab aliquo tempore, aliqua forensia, vel contentiosa negotia peragere, ac decidere, cum eodem Congregationum summario, & extrajudiciali stylo, consuevit; Vel scilicet, quia pro consuetis humana conditione seu fragilitate, etiam inter ipsosmet Missionarios, & Operarios diversarum Religionum, vel Institutuum, æmulationes, & quæstiones oriri soleant, quod ex epistolis Pauli, & ex Actibus Apostolorum, aliisque sacris literis, edocemur in ipsa quoque primitiva, & nascenti Ecclesia contigisse; Sive quod eadem contentiones, vel æmulationes orientur inter Missionarios, & Parochos, aliosque clericos nationales, qui pro fidei jam propagatæ cultura, & animarum cura, aliorumque divinarum ministrante deputati sint. Aut cum earundem Religionum superioribus, circa jurisdictionem ac directionem illorum cuiuslibet Religionis respectivè alumnorum, qui huic operi destinati, sive addicti sint; Ideoque Congregationis potius subditi censendi veniunt.

8 Ac etiam (ad instar præfate Congregationis Sancti Officii) forenses prophanam cognitionem habet, civilium, criminalium, & mixtarum causarum eiusdem Congregationis, vel Collegii ministrorum & operariorum, seu quæ respiciant bona temporalia eiusdem operis vel collegii, ex quorum fructibus missionum sumptus, ut supra erogantur.

9 Determinatum autem diem non habet ista Congregatio, ut habent aliæ superius recensitæ, quæ pro currentium negotiorum discussione, ac determinatione erectæ sunt, sed pro negotiorum urgentia, & qualitate, in die præsertim Lunæ, quando Consistorium non impediatur, vel in altera sequenti Martis, singulis mensibus, & quandoque brevius, ea haberi solet, in eisdem collegii supra recensitis ædibus; Atque, vel Secretario, qui est Prælatus, & in eisdem ædibus cum aliis inferioribus officiali-

Card. de Luca. Relatio Curia Romana.

cus & ministris, tanquam fixus & continuus director habitationem habet; Vel ipsis Cardinalibus, juxta distributionem inter eos fieri solitam, referentibus negotia, tam contentiosa ut supra, super quibus pluries ego de jure respondendi occasionem habui, quam etiam æconomica & prudentialia, pro operis profectu, ac bona administratione, oriuntur resolutiones, atque dantur oportuni ordines, & instructiones; in aliquibus verò anni temporibus, ista Congregatio, coram ipso met Papa haberi solet, tam ut ipse certioratus remaneat de rerum statu, quam ut juxta oportunitatem, cum eius oraculo illas communicet facultates, atque impartiat gratias, ad quas ipsius Congregationis potestas non extendatur; Quod etiam extra hujusmodi Congregationes, ad relationem Secretarii, vel alicujus ex Cardinalibus eiusdem Congregationis, pro negotiorum urgentia & qualitate, sequi solet.

10 Istud itaque est institutum hujus Congregationis, quæ in eadem domo collegii typum diligenter suo sumptu tenet pro impressione librorum & scripturarum, quæ idem institutum propagationis, vel conservationis fidei concernant pro omnibus linguis, pro omnium nationum usu, & commoditate.

11 Quam plures aliæ habentur in Curia Cardinalitia Congregationes, cum Prælatorum, aliorumque operariorum mixtura, ad præmissarum instar, puta, super Indulgentiis, & Reliquiis, quæ moderno tempore erecta est; Aut super ceremoniali, vel super Hispaniarum laminis, aliisque similibus negotiis, Ecclesiam Catholicam in universum, sive pontificium regimen concernentibus, super quibus facile non est certam statuere regulam sive relationem dari, cum in dies pro negotiorum qualitate, ac rerum contingentia, novæ Congregationes erigi, sive jam erectæ, expletis negotiis, earumque causa cessata, supprimi, vel terminari soleant, potissimè quia ista videntur extra propositum relationis Curia forensis.

12 Quando enim urgebant in Germania quædam graves scissuræ, super eis erecta fuit particularis Congregationis, quæ dicebatur Colonia, & altera quæ dicebatur Palatinatus, quæ postmodum fortè cessarunt, ob cessationem eius causæ, cum similibus.

13 Præsertim verò adest quoad negotia particularia Congregatio competentis numeri Cardinalium pro negotiis Hierosolymitanæ Religionis, in universum, quod scilicet concernant regimen, & conservationem ipsius Religionis, non autem super causis privatis in concursu Commendarum, & Dignitatum, vel super admissione ad habitum, cum de his agatur in Rota, & in Signatura Gratiæ, habetur infra disc. 30.

14 Adest quoque Congregatio Consistorialis, cui particularis Sedes, vel Rubrica non tribuitur, dum occasione agendi de ipso Consistorio,

de ista quoque ibi actum est, *supra*

præ disc. 5.

—S(O)—

Hh 3

DISC,